Kulturno-znanstveni i izdavački projekt: "POVIJEST HRVATSKOGA JEZIKA OD SREDNJEG VIJEKA DO 21. STOLJEĆA"

Ovaj je projekt iznimno važan za hrvatsku kulturu i znanost te hrvatski identitet jer se tijekom 20. stoljeća hrvatski jezik osporavao u političkim, znanstvenim i kulturnim krugovima bivše Jugoslavije, u pojedinim državama u Europi i svijetu, na slavističkim studijima i drugdje. Nadamo se da sada više nitko ozbiljan iz svijeta znanosti i kulture neće moći osporavati hrvatski jezik! Zašto? Prvi put u proteklih 150 godina hrvatskoga jezikoslovlja i znanosti sustavno je istražena, analizirana i opisana povijest hrvatskoga jezika od srednjega vijeka do 21. stoljeća, i to razvitak hrvatskih narječja i dijalekata te razvitak hrvatskoga književnog jezika i standardnoga jezika. Ovim projektom potvrđen je kontinuitet i povijesna okomica hrvatskoga književnog i standardnog jezika od hrvatskih tekstova iz srednjeg vijeka do tekstova iz 21. stoljeća te standardnost hrvatskoga jezika u svim društvenim područjima i u različitim strukama. U knjigama ovoga izdavačkog projekta zapisan je opis vanjske povijesti (povijesnih, političkih i kulturnih prilika koje su utjecale na razvoj hrvatskoga jezika), ali i opis jezičnih jedinica (glasovi, oblici i riječi hrvatskoga jezika) i jezičnih procesa. Posebna poglavlja posvećena su hrvatskim pismima i slovopisu, pravopisima, gramatikama i rječnicima, hrvatskim imenima i onomastici te odnosu hrvatskoga jezika prema ostalim europskim jezicima od srednjega vijeka do kraja 20. stoljeća. Svaka knjiga (osim pete) sadržava Antologiju djelā, u kojoj se nalaze najvažniji izabrani tekstovi hrvatskoga jezika i hrvatske pisane baštine iz pojedinoga razdoblja hrvatske jezične povijesti. Ovaj je projekt važan za hrvatski jezik jer se on priključio velikim svjetskim jezicima, ali i za jezikoslovnu kroatistiku, koja se približila tokovima svjetske lingvistike. Znanstvenici i stručnjaci iz zemlje i inozemstva prepoznali su važnost i vrijednost ovoga projekta i dali mu izvrsnu recenziju i stručnu potporu. Bez pretjerivanja može se utvrditi da ovaj kulturno-znanstveni i izdavački projekt nadilazi granice kroatistike te je jedan od važnih kapitalnih projekata hrvatske kulture i znanosti.

Od početka projekta postavljena je koncepcija po kojoj znanstvena istraživanja pojedinih tema i znanstvene radove koji su iz njih proizišli trebaju pratiti izvorni dokumenti hrvatskoga jezika, djela hrvatske pisane i znanstvene baštine, zemljovidi i karte te ostali važni likovni prilozi. U šest tiskanih knjiga nalazi se oko 2200 fotografija i likovnih priloga. Djela hrvatskoga jezika i hrvatske pisane baštine fotografirana su u dvadesetak hrvatskih knjižnica, arhiva i samostana, a neke fotografije i likovni prilozi dobiveni su od pojedinih institucija, ustanova i pojedinaca.

Tekstovi su napisani na temelju provedenih znanstvenih istraživanja izvora i dokumenata za svaku pojedinu temu te je obrađena relevantna literatura, a izabrani su za autore znanstvenici koji su se već prije dokazali u pojedinim znanstvenim disciplinama. Na projektu su surađivala 43 znanstvenika sa svih hrvatskih sveučilišta: Sveučilišta u Zagrebu, Osijeku, Puli, Rijeci, Zadru, Splitu, Mostaru, iz Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti te iz hrvatskih znanstvenih

ustanova – Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje i Staroslavenskoga instituta. Ono što je pokazano i ostvareno ovim projektom jest da hrvatski jezikoslovci, unatoč različitim pristupima pojedinim temama i mišljenjima, mogu raditi zajedno i ostvariti vrhunske rezultate.

Prva knjiga: srednji vijek izdana je u Zagrebu 2009., urednik je akademik Stjepan Damjanović, glavni urednik Ante Bičanić i obaseže 584 stranice. Sadržava osam znanstvenih autorskih poglavlja, Antologiju hrvatskih srednjovjekovnih djela, Summary (sažetak znanstvenih autorskih poglavlja na engleskom jeziku), Kazalo djela, Kazalo osobnih imena i Životopise autora. Josip Bratulić u poglavlju Hrvatski jezik, hrvatska pisma i hrvatska knji-ževnost – svjedoci identiteta Hrvata prije svega smješta Hrvate i hrvatski jezik u prostor i vrijeme, dajući tako pregled slavenskih jezika i prikaz kretanja Slavena u srednjem vijeku te pritom slikajući mozaik samih početaka hrvatskoga jezika. Ranko Matasović u poglavlju Od praslavenskoga do hrvatskoga jezika daje detaljan pregled kako praslavenskoga fonološkog sustava tako i morfologije, uvodeći nas na kraju u hrvatski jezični sustav. Mateo Žagar oslikao je srednji vijek u poglavlju Hrvatska pisma u srednjem vijeku s pomoću svih triju pisama i triju stilizacija hrvatskoga književnog jezika koji su se rabili u Hrvata tijekom osam stoljeća. Anđela Frančić u Onomastičkim svjedočenjima o hrvatskome jeziku donosi analizu toponima i antroponima bilježenih trima jezicima i trima pismima hrvatskoga srednjovjekovlja. U poglavlju Hrvatska narječja u srednjem vijeku Josip Lisac oslikao je srednjovjekovlje kroz prva dva od triju razdoblja u razvoju dijasistema govoreći pritom o procesima koji su zahvatili hrvatska narječja te na kraju dajući raspored hrvatskih narječja potkraj srednjega vijeka. Milan Mihaljević donosi u poglavlju Hrvatski crkvenoslavenski jezik prikaz periodizacije i spomenika hrvatskoga crkvenoslavenskog jezika kroz pismo i fonološki sustav, morfologiju, sintaksu i leksik. Stjepan Damjanović u poglavlju naslovljenu Staroslavenski i starohrvatski u hrvatskim srednjovjekovnim tekstovima na trima je razinama (fonološkoj, morfološkoj i leksičkoj) prikazao miješanje jezičnih elemenata (staro)crkvenoslavenskoga i starohrvatskoga jezika, jedno od najuočljivijih obilježja srednjovjekovnih hrvatskih tekstova. Boris Kuzmić u poglavlju Jezik hrvatskih srednjovjekovnih pravnih spomenika donosi pregled jezika hrvatskih srednjovjekovnih pravnih spomenika na fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj, leksičkoj i stilističkoj razini. U posljednjemu je poglavlju knjige dana Antologija hrvatskih srednjovjekovnih djela koju su sastavili Stjepan Damjanović, Boris Kuzmić, Milan Mihaljević i Mateo Žagar. Antologija sadrži izbor važnih hrvatskih srednjovjekovnih djela pisanih glagoljicom, ćirilicom i latinicom s transliteracijom, odnosno transkripcijom kronološkim slijedom (npr. Bašćanska ploča, Vinodolski zakonik, Poljički statut, Žića svetih otaca itd.). Tekstovi su popraćeni fotografijama izvornika.

Druga knjiga: 16. stoljeće izdana je u Zagrebu 2011. i obaseže 608 stranica. Urednici su Radoslav Katičić i Josip Lisac, a glavni urednik Ante Bičanić. Sadržava 11 znanstvenih autorskih poglavlja, Antologiju djela iz 16. stoljeća, Summary, Kazalo osobnih imena i Životopise autora. Druga knjiga započinje poglavljem Hrvatski jezik na pragu novovjekovlja, a napisao ga je akademik Radoslav Katičić prikazavši povijest hrvatskoga jezika tijekom renesanse i reformacije te na početku katoličke obnove i baroknoga razdoblja. Josip Lisac u poglavlju Hrvatska narječja objašnjava novoštokavske inovacije i ostale promjene, govori o

seobama kao uzroku koji je utjecao na novije dijalektno stanje, prostornoj omeđenosti čakavskoga, štokavskoga, kajkavskoga i torlačkoga narječja, pritom zaključivši da su upravo seobe uzrokom velikih terenskih gubitaka kajkavštine i čakavštine, ali i dijalektne situacije novijega vremena. Zatim slijede poglavlja u kojima su opisane stilizacije hrvatskoga književnog jezika u 16. stoljeću: u poglavlju Čakavski hrvatski književni jezik Amir Kapetanović na fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj, leksičkoj i frazeološkoj razini opisuje važne značajke čakavske stilizacije hrvatskoga književnog jezika, Sanja Vulić u poglavlju Štokavski hrvatski književni jezik prikazala je štokavsku stilizaciju hrvatskoga književnog jezika opisujući slovopis i pravopis, zatim raščlanjuje fonologiju, morfologiju, rječotvorje, sintaksu te leksik i semantiku, Diana Stolac autoricom je poglavlja Kajkavski hrvatski književni jezik u kojemu analizira slovopis i pravopis, fonološku, morfološku, sintaktičku i leksičku razinu te jezičnostilsko raslojavanje hrvatskoga kajkavskog književnog jezika, a Josip Bratulić opisao je Tronarječ-ni tip hrvatskoga književnog jezika. Stjepan Damjanović u poglavlju Jezik hrvatskih glagoljičnih tekstova donosi fonološke i morfološke značajke spomenutih tekstova naglašavajući pritom kako se često ističe da je šesnaesto stoljeće smatrano sutonom glagoljaštva, ali ne u smislu broja napisanih stranica na glagoljici, nego zbog njezina udjela koji u ukupnoj hrvatskoj pismenosti vidljivo opada. Boris Kuzmić u poglavlju Jezik hrvatskih pravnih tekstova analizirao je čakavske, štokavske i kajkavske pravne tekstove opisavši ih već ustaljenom strukturom na fonološkoj, morfološkoj, sintaktičkoj i leksičkoj razini. Anđela Frančić u poglavlju Hrvatska imena opisala je povijesne činjenice koje su prethodile promjenama u onimiji u 16. stoljeću, odnosno kako je došlo do promjene osobnoimenskoga fonda nakon Tridentskoga sabora kada pojedinci preuzimaju malobrojna svetačka imena. Usto spominje za to razdoblje specifično odstupanje od osobnoimensko-prezimenske formule koja će se kao proces usavršavati stoljećima. Marko Samardžija u poglavlju naslovljenu Hrvatski leksik i leksikografija donosi iscrpnu analizu tadašnjega leksika i hrvatske leksikografije uokvirene tim povijesnim činjenicama. Ranko Matasović prikazao je sociolingvistički položaj hrvatskoga jezika u odnosu na druge jezike Europe, ali i utjecaj drugih književnih jezika (talijanskoga, latinskoga, turskoga i njemačkoga jezika) na hrvatski, istaknuvši pritom da je hrvatski jezik jedinstven upravo zbog činjenice da je već u 16. stoljeću posjedovao živu tradiciju pismenosti na čak trima pismima te da se književni jezik oblikovao za kulturne i komunikacijske potrebe govornika triju hrvatskih narječja. Druga knjiga također završava Antologijom djela iz 16. stoljeća čiji su autori Josip Lisac, Anđela Frančić i Boris Kuzmić.

Treća knjiga: 17. i 18. stoljeće izdana je u Zagrebu 2013. i obaseže 672 stranice. Urednici su Radoslav Katičić i Josip Lisac, a glavni urednik Ante Bičanić. Sadržava 12 znanstvenih autorskih poglavlja, Antologiju djela iz 17. i 18. stoljeća, Summary, Kazalo osobnih imena i Životopise autora. Knjiga započinje poglavljem Radoslava Katičića naslovljenim Hrvatski jezik u 17. i 18. stoljeću obuhvaćen jednim pogledom u kojemu autor iscrpno prikazuje barok i prosvjetiteljstvo, a zatim povijesne, političke i kulturne prilike u kojima se odvijao razvoj hrvatskoga jezika tijekom spomenutih stoljeća. U poglavlju Hrvatska narječja u 17. i 18. stoljeću Josip Lisac prikazuje promjene u svim trima narječjima naglasivši da je spomenuto razdoblje obilježio odlazak Hrvata u znatnu broju u dijasporu. Sanja Vulić donosi u poglavlju Štokavski hrvatski književni jezik u 17. stoljeću detaljnu analizu spomenuta jezika na temelju fonološke, morfološke, rječotvorne, sintaktičke, leksičke i semantičke raščlambe zaključivši pritom da je

jezik dubrovačke književnosti 17. stoljeća nedvojbeno zakoračio korak dalje u novoštokavizaciji u odnosu na prethodno stoljeće. Loretana Farkaš Brekalo u poglavlju Štokavski hrvatski književni jezik u 18. stoljeću, baveći se grafijom i pravopisom, fonološkom, morfološkom, tvorbenom, sintaktičkom i leksičkom raščlambom, naglašava da 18. stoljeće karakterizira susret razdoblja jezičnoga predstandarda te da se od sredine 18. stoljeća ubrzavaju standardizacijski procesi kojima je glavni pečat dala dubrovačka štokavska književna tradicija, ali i štokavska pisana praksa utemeljena na predstandardnome idiomu (slavonska, dalmatinska i bosanska). Barbara Štebih Golub u poglavlju Kajkavski hrvatski književni jezik u 17. i 18. stoljeću naglašava da je 17. i 18. stoljeće zlatni vijek kajkavskoga hrvatskog književnog jezika kada se on oblikovao kao neorganski i standardizirani jezik koji je mogao zadovoljiti sve komunikacijske potrebe svojega vremena. Ivica Vigato u poglavlju Čakavski hrvatski književni jezik u 17. i 18. stoljeću također daje raščlambu na svim već spomenutim gramatičkim razinama naznačivši da čakavski hrvatski književni jezik blago uzmiče, a velike migracije znatno su smanjile čakavska područja te se osjeća štokavski utjecaj. Josip Bratulić u poglavlju Jezik hrvatskih poslovnih tekstova u 17. stoljeću donosi svjedočanstva o postojanju hrvatskih pravnih i poslovnih isprava u kojima nailazimo na obilje građe o životu tadašnjih pojedinca, obitelji ili čitave zajednice. Mateo Žagar u poglavlju Hrvatska pisma i pravopisi u 17. i 18. stoljeću kroz sve tri sastavnice (latiničku, glagoljičku i ćiriličku) dokazao je raznolikost uporabe pisama na hrvatskim prostorima. Sanda Ham autorica je poglavlja Hrvatske gramatike u 17. i 18. stoljeću u kojemu je detaljno prikazala štokavske i kajkavske gramatike zaključivši da je naddijalekatnost ono jezikoslovno načelo koje povezuje štokavske i kajkavske gramatike. U poglavlju Hrvatski leksik i leksikografija u 17. i 18. stoljeću Marko Samardžija donosi detaljan prikaz najvećih hrvatskih leksikografskih ostvarenja iz kojega je jasno da su u hrvatskim zemljama u 17. i 18. stoljeću vladale izrazito nepovoljne društvene i političke prilike usprkos kojima se hrvatska leksikografija gotovo neprekinuto razvijala. Anđela Frančić autorica je pretposljednjega poglavlja Hrvatska imena u 17. i 18. stoljeću u kojemu dokazuje da narodnih imena u osobnoimenskome sustavu gotovo i nema, da pridjevci uz osobno ime postupno prerastaju u stalna i nasljedna prezimena, da su migracije u ovome razdoblju ostavile trag i u prezimenskome korpusu te da je latinizirana antroponimijska formula hrvatskih latinista znatno delatinizirana. U posljednjemu poglavlju Hrvatski jezik i ostali europski jezici u 17. i 18. stoljeću Ranko Matasović daje osvrt na „velike" i „male" jezike toga vremena primjećujući pritom kako se u usporedbi s velikim europskim jezicima hrvatski jezik razvijao znatno sporije od ostalih, ali i da je usprkos brojnim inojezičnim utjecajima zadržao kontinuitet ne samo kao jezik književnosti, već je na nekim područjima bio jezikom javne komunikacije. Na kraju knjige donosi se, kao i u prethodnim dvjema knjigama, Antologija djela iz 17. i 18. stoljeća autora Sanje Holjevac, Josipa Lisca i Diane Stolac.

Četvrta knjiga: 19. stoljeće izdana je u Zagrebu 2015., obaseže 760 stranica i najopsežnija je knjiga ovoga znanstveno-izdavačkog projekta. Urednici su Ivo Pranjković, Marko Samardžija i Josip Lisac, a glavni urednik Ante Bičanić. Sadržava 15 znanstvenih autorskih poglavlja, Antologiju djela iz 19. stoljeća, Summary, Kazalo osobnih imena i Životopise autora. U prvom poglavlju Marko Samardžija opisuje hrvatski jezik od početka 19. stoljeća do narodnoga preporoda, u drugom poglavlju Radoslav Katičić prikazuje hrvatski jezik od narodnoga preporoda do kraja 19. stoljeća, a u trećem poglavlju Ivo Pranjković opisuje filološke škole u drugoj polovici 19. stoljeća koje su u tome razdoblju djelovale i na osobit način utjecale na

standardizaciju hrvatskoga jezika. Kajkavsku stilizaciju hrvatskoga književnog jezika u 19. stoljeću opisuje Barbara Štebih Golub, a hrvatska narječja i dijalektološka istraživanja Josip Lisac. Razvoj hrvatskoga društva u drugoj polovici 19. stoljeća odvijao se ubrzano na brojnim područjima – u školstvu, znanosti, upravi, kulturi, gospodarstvu i drugdje te zahtijeva standardni jezik koji će biti uređen na svim jezičnim razinama (slovopisnoj, pravopisnoj, gramatičkoj, leksičkoj) i kojim će se moći izraziti svi postojeći pojmovi i nove pojavnosti na području književnosti, novinstva, znanosti, uprave i administracije. Stoga su sljedeća poglavlja posvećena jezičnoj i stilskoj analizi hrvatskoga standardnog jezika, odnosno funkcionalnim stilovima koji su tada izgrađivani. Sanja Vulić i Gordana Laco obrađuju jezik hrvatskih književnih djela, Vlasta Rišner opisuje jezik hrvatskih novina i časopisa, Marijana Horvat, Lana Hudeček i Milica Mihaljević prikazuju jezik hrvatskih znanstvenih tekstova, a Vladimira Rezo obrađuje jezik hrvatskih administrativno-poslovnih tekstova u 19. stoljeću. Sljedeća poglavlja posvećena su opisu temeljnih hrvatskih jezikoslovnih priručnika objavljenih u 19. stoljeću: hrvatske pravopise, uz pregled slovopisnih i pravopisnih previranja u 19. stoljeću, prikazuje Lada Badurina, hrvatske gramatike Željka Brlobaš, a rječnike i leksikografiju Marko Samardžija. U nastavku 4. knjige Anđela Frančić piše o hrvatskim imenima, Josip Bratulić prikazuje hrvatsku filologiju i filološka istraživanja, a Dubravka Sesar opisuje odnos hrvatskoga jezika i europskih jezikā te utjecaj pojedinih jezikā na hrvatski jezik u 19. stoljeću. Knjiga završava opsežnom antologijom izabranih raznolikih tekstova iz 19. stoljeća pod naslovom „Antologija djela iz 19. stoljeća“, koji oprimjeruju ono o čemu se piše u prethodnim autorskim poglavljima. Sažetak najvažnijih dijelova autorskoga teksta preveden je na engleski jezik i nalazi se na kraju knjige.

Peta knjiga: 20. stoljeće – prvi dio izdana je u Zagrebu 2018., obaseže 696 stranica. Urednici su Ivo Pranjković i Marko Samardžija, a glavni urednik Ante Bičanić. Sadržava 12 znanstvenih autorskih poglavlja, Summary, Kazalo osobnih imena i Životopise autora. S obzirom na bogatstvo tema i opsežnost rukopisā o njima, građa o povijesti hrvatskoga jezika u 20. stoljeću ravnomjerno je podijeljena u dvije knjige – petu i šestu. Peta knjiga započinje opisom povijesnih, kulturnih i političkih prilika te utjecaja državnih vlasti na razvitak hrvatskoga jezika u 20. stoljeću. Marko Samardžija opisuje razvoj hrvatskoga jezika od početka 20. stoljeća do 1945. godine, a Ivo Pranjković obrađuje razvoj hrvatskoga jezika od 1945. do kraja 20. stoljeća. U dvama sljedećim poglavljima knjige obrađuju se normativni priručnici hrvatskoga jezika: Željka Brlobaš i Marija Znika opisuju hrvatske gramatike i gramatičku normu, a Lada Badurina hrvatske pravopise i pravopisnu normu u 20. stoljeću. Sljedeća poglavlja posvećena su hrvatskomu jeziku kao jeziku hrvatske književnosti i stilovima hrvatskoga standardnog jezika: Sanja Vulić i Gordana Laco obrađuju jezik hrvatskih književnih djela, Vlasta Rišner i Jadranka Mlikota opisuju jezik novina i časopisa (publicističkih tekstova), Marijana Horvat, Lana Hudeček i Milica Mihaljević pišu o jeziku hrvatskih znanstvenih tekstova, a Vladimira Rezo istražuje i opisuje jezik administrativno-poslovnih tekstova u 20. stoljeću. Ostala područja uporabe standardnoga jezika također su opsežno obrađena: Borko Baraban piše o kultiviranju hrvatskoga književnog/standardnog jezika i o jezičnome savjetništvu, Lada Badurina i Nikolina Palašić prikazuju polemike o hrvatskome jeziku i jezikoslovnim temama, Silvana Vranić i Sanja Zubčić opisuju hrvatska narječja, dijalekte i govore, a Dinka Pasini piše o supstandardnim varijetetima hrvatskoga jezika u 20. stoljeću.

Šesta knjiga: 20. stoljeće – drugi dio izdana je u Zagrebu 2019., obaseže 646 stranica. Urednici su Ivo Pranjković i Marko Samardžija, a glavni urednik Ante Bičanić. Sadržava 12 znanstvenih autorskih poglavlja, Antologiju djela iz 20. stoljeća, Summary, Kazalo osobnih imena i Životopise autora. U 20. stoljeću objavljeno je osam jednojezičnih rječnika hrvatskoga jezika i tu temu obradio je Marko Samardžija u prvom poglavlju knjige, a o dvojezičnim i višejezičnim rječnicima različitih namjena piše u drugome poglavlju Bernardina Petrović. Lana Hudeček, Kristian Lewis i Milica Mihaljević u trećem poglavlju knjige obradili su terminološke rječnike različitih struka, leksikone i enciklopedije, a u četvrtom poglavlju Jadranka Nemeth-Jajić donosi pregled udžbenika hrvatskoga jezika, osnovnoškolskih i srednjoškolskih, radi dobivanja uvida u to kako se hrvatski jezik učio i poučavao u 20. stoljeću. O hrvatskim imenima i onomastičkim istraživanjima u 20. st. piše Anđela Frančić u petom poglavlju knjige, a standardološka istraživanja hrvatskoga jezika prikazao je Krešimir Mićanović u šestom poglavlju. Josip Lisac prikazuje dijalektološka istraživanja i leksikografske opise hrvatskih govora, dijalekata i narječja u sedmom poglavlju, a Ljubica Josić piše o stilističkim istraživanjima hrvatskoga jezika u osmom poglavlju. Deveto poglavlje napisala je Katica Krešić, a sadržava pregled povijesti hrvatskoga jezika u Bosni i Hercegovini u 20. st. kada su se smjenjivale različite državne vlasti koje su u okvirima svoje opće politike oblikovale i jezičnu politiku, koja je snažno utjecala na jezičnu praksu Hrvata i ostalih naroda u BiH. Hrvati koji žive izvan Hrvatske i BiH mogu se podijeliti u dvije osnovne skupine: 1. autohtone hrvatske manjinske zajednice, odnosno dijalektno kompaktne zajednice, 2. hrvatsko iseljeništvo koje je heterogeno. O Hrvatima izvan Hrvatske u staroj i novoj dijaspori piše Sanja Vulić u desetom poglavlju. Utjecaji stranih jezika na hrvatski jezik u 20. stoljeću očitovali su se na svim jezičnim razinama, a posebice na leksičkoj. O utjecaju europskih jezika na hrvatski jezik u 20. stoljeću piše akademik Ranko Matasović. U Antologiju djela iz 20. stoljeća izabrani su raznoliki tekstovi koji će najbolje pokazati razvoj hrvatskoga standardnog jezika od početka do kraja 20. stoljeća. Knjiga završava tekstom o hrvatskom jeziku u 21. stoljeću koji je napisao akademik Radoslav Katičić i taj je tekst svojevrsni pogovor čitavom znanstveno-izdavačkom projektu.